

«O MIAÑO DA MARISMA: UNHA PROMESA VITAL»

No Parque Nacional de Doñana,
Vera forxa un vencello inquebrantable coa natureza e o
seu destino. A súa relación cos animais, especialmente
co lince ibérico, marcará o seu futuro. Impulsada pola
promesa que lle fixo a Félix, o lince que a acompañou
durante toda a súa infancia, convértese en bióloga
dedicada á conservación.

A súa misión é clara: desenvolver o proxecto Life
Lince,
a ambiciosa e frutífera loita por
salvar o lince ibérico
da extinción.

Actividades de comprensión lectora

Hai lugares que non son un escenario: son unha proba. Doñana non aparece aquí para decorar unha historia; aparece para poñerte ao límite. Humidade que se che mete nos ósos, un silencio que pesa e un barro que atrapa os teus pés... ata que un son corta a noite e sabes que xa non hai volta atrás.

Todo empeza cunha idea incómoda: una promesa. Algunhas promesas cámbianche a vida. Outras intentan salvar o mundo. Pero, case sempre, cando chegan, xa é tarde para finxir que non as escoitaches.

Esquece o de buscar personaxes «bos» ou «malos». Vas entrar nunha historia onde querer a alguén é un acto de resistencia, onde o correcto case nunca é o máis doado e onde o vencello cun animal ou cun lugar, te vai obrigarte a preguntarte: que farías ti se ninguén te estivese mirando? Este non é un libro para que o expliques. É un libro para que che pase algo a ti mentres acompañas a Vera. Vas ler desde a túa propia equipaxe: desde o que protexes, o que calas e o que che gustaría ser cando ninguén che esixe nada. Vas descubrir que, ás veces, o verdadeiro problema non é o que fas... senón o que elixes non facer.

Antes de empezar a ler, se tiveses que facer unha promesa que te obrigase a cambiar de verdade, a quen lla farías... e que parte de ti tería que romper para poder cumprila?

Agora si: abre o capítulo 1.

Non vas ler. Vas entrar na marisma.

1980

Cando a elegancia se converteu en disparo

«Foi un golpe seco, case elegante, que deixou ao seu paso un ronsel violento e un silencio atronador no exterior».

1.

Ese disparo acaba co silencio de Doñana e rompe a paz de quen o escoita. Se puidese tocar ese momento: a que ole o aire xusto despois do ruído? Describe (80-100 palabras) que sentes cando algo fermoso se converte, de súpeto, nun escenario de caza. Que parte da túa confianza no mundo rompería nese intre?

1980**Cando a terra mollada arrolaba a Félix**

«Só que si pasou. Algo tan grande para o que a Vera de dez anos non estaba preparada».

2.

Vera encóntrase cunha realidade que lle queda «grande», unha desas situacións que te obriga a deixar de ser un neno ou unha nena antes de tempo.

Pensa que es ti quen descobre algo que cambia as regras da túa casa ou do teu grupo de amigos. Escribe (10-12 liñas) sobre ese momento no que o mundo deixa de ser pequeno e seguro para volverse tan «grande» que te asusta.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1980

Cando Antonia saciou a fame

«Pero se algo tiveron sempre claro os meus pais, foi que os animais debían medrar en liberdade e nunca baixo a orde e o mandato dun ser humano».

3.

Vera entende que Félix non é unha mascota, senón un ser libre que confía nela. Ás veces, os humanos confundimos querer a alguén con sermos os seus «donos». Completa este esquema para separar o que é coidar de verdade do que é a necesidade de posuír. Por que cres que nos dá tanto medo deixar libre aquilo que máis queremos?

COIDAR

POSUÍR

(Ex.: Deixar espazo)

(Ex.: Poñer
unha correa)

A diferenza non está en...

1980

Cando un miaño espertou a consciencia

«Félix pertence ao parque».

4.

Vera ten que aceptar unha verdade que doe: por moito que queira a Félix, el non é seu. Querer a alguén non che dá dereito a ser o dono da súa vida. Ás veces, o que nós queremos choca de fronte co que ese ser precisa para ser libre.

Define (en 4-5 liñas) onde está para ti esa fronteira invisible: en que momento o teu desexo de ter algo preto debería renderse ante a liberdade do outro? Pecha o teu texto respondendo esta idea: «Alguén diría que, se o coido, o alimento e lle dou cariño, teño dereito a que sexa meu...». Que lle dirías ti?

Alguén diría que...

1980

Cando as miñas bágoas foron po de estrela

«Cada paso que daba achegábame máis ao abismo da tristeza que medraba dentro de min. Pero, tamén, cada paso que daba axudábame a soltar amarras».

5.

Vera sente que rompe por dentro, pero sabe que avanzar é a única forma de non afundirse. Ás veces, deixar ir o que máis queremos non é renderse, senón unha forma de amor moito máis difícil e valente. Ponte no seu lugar e decide: que decisión tomarías? Argumenta a túa postura.

SOLTAR É UNHA DERROTA

SOLTAR É UN ACTO DE AMOR

1980

Cando o amor se impuxo á liberdade

«Pero quereiros significa respectalos».

6.

Vera entende que o respecto non é só portarse ben, é algo moito máis profundo e, ás veces, doloroso. É aceptar que o outro non te pertence, aínda que o teu corazón che pida o contrario.

Redefine que significa «respectar» nesta historia. Tes que crear unha única definición (90–120 palabras) que explique ese choque entre o cariño que sentes por alguén e a necesidade de deixalo ser libre.

Respectar é...

aínda que...

1980–1981

Cando a pomba se deixou vencer no aire

«Aprendín a deixar ir o instinto maternal por Félix».

7.

Vera entende que Félix xa non é un cachorro que depende dela. Hai un momento no que querer a alguén significa deixar de protexelo para empezar a camiñar ao seu lado. Que cambia dentro ti cando deixas de «coidar» para empezar a «acompañar»?

Por que cres que dar ese paso atrás doe tanto?

GÁÑASE

PÉRDESE

1982

Cando a miña avoa combateu o mundo moderno

«Fillo, nós imos morrer aquí, coma os nosos devanceiros. Aínda que sexamos os últimos habitantes das chozas. A Plancha resistirá ata o fin dos meus días».

8.

A avoa Vera é unha rocha na metade da corrente. Mentres o mundo corre cara á modernidade, ela plántase na súa choza e négase a moverse. Ás veces, aguantar no sitio é un acto de valentía heroica; outras veces, pode ser unha forma de pecharse ao que vén. Cando cres que quedar é unha loita necesaria e cando se converte nun erro que che impide avanzar? Non busques respostas correctas, busca a túa.

Para encontrar a túa resposta, intenta ver as dúas caras: pensa por que alguén admiraría a forza da avoa e por que outro pensaría que se está equivocando.

Ao final, dinos que farías ti no seu lugar.

Handwriting practice lines consisting of ten sets of three horizontal dashed lines.

Resistir ten sentido cando...

1983

Cando Félix deixou de ser quen era

«Debes deixala ser libre».

9.

Vera enfróntase á proba de lume: deixar que Felisa se vaia sabendo que, quizais, nunca regrese. Ponte nese momento do adeus. Que esixe o amor cando amar significa aceptar que o outro pode cambiar, medrar e non «volver» nunca como ti esperas? Lanza as túas preguntas e razoa a túa resposta.

Amar sería...

1983

Cando a madelra fendía e os meus soños voaban

«Pero, Vera, quizais non volva».

10.

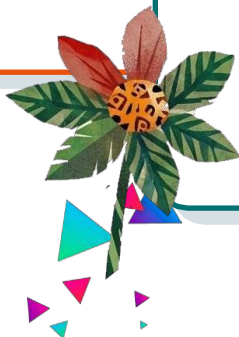
Vera sabe que o futuro é unha folla en branco e que ninguén lle asegura que o que quere regresará. Medrar é, precisamente, aprender a camiñar cando o chan non é firme. Que cambia en nós cando eliximos avanzar, aínda que o medo sexa o mesmo que cando esperamos? Explica por que vivir sen garantías nos obriga a madurar de golpe. Non esquezas incluír na túa reflexión a frase: «Aínda así...»

ESPERAR

Aínda así...

AVANZAR

Aínda así...

1983

Cando a lince empezou a buscar o seu tobo

«Está buscando un fogar para parir, Vera».

11.

Un fogar é moito máis ca un sitio onde durmir é ese espazo onde te sentes a salvo como para seres ti mesmo ou ti mesma. Para a lince, atopar ese tobo é pura supervivencia, pero, para nós, o «fogar» adoita ser unha mestura de instinto e de recordos.

Que pesa máis cando alguén busca o seu lugar no mundo? A seguridade de estar a salvo, o instinto de seguir as túas raíces ou a necesidade de sentir que pertences a algún sitio? Defende a opción que creas máis importante.

1983**Cando o tobo floreceu xunto coa primavera**

«Non pode haber apego, Vera».

12.

Para que un animal sexa libre, non pode acostumarse aos humanos. Pero esa distancia é unha arma de dobre gume: ás veces, o «non apego» protexe o lince, e outras parece un escudo para que nós non suframos ao dicir adeus. Que che resultaría máis difícil de xestionar: aceptar a frialdade necesaria para que o animal sobreviva ou o baleiro de non poder despedirte? Reflexiona sobre este dilema. Na túa resposta introduce unha frase que inclúa: «Só no caso de...»

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1983

Cando o instinto máis primario dominou a Felisa

«Os seus instintos máis primarios tomaran o control».

13.

Ás veces, amar de verdade implica saber apartarse. Cando Felisa ignora a Vera, non é unha traizón; é, sinxelamente, que a vida salvaxe reclamou o seu lugar. Nese momento, Vera entende nese momento que a súa misión terminou.

Ponte no seu lugar: Como convencerías o teu corazón de que ese «esquecemento» de quen tanto coidaches é, en realidade, a vosa maior vitoria? Describe que se sente ao descubrir que xa non es a protagonista na vida doutro e por que aceptar ese baleiro te fai medrar.

1984

Cando a morte nos visitou por primeira e por segunda vez

«Falalo e vivilo son dúas cousas moi distintas».

14.

Vera sabía que a morte formaba parte do ciclo da vida, pero sabelo non a preparou para o silencio do tobo. Medrar é, precisamente, descubrir que as palabras non serven de escudo cando chega a realidade. Contrasta o que Vera cría que podía soportar co que sente agora que a perda é real. Pecha cunha frase que resuma que queda despois de que a dor se asente.

Antes pensaba

Handwriting practice lines for the text "Antes pensaba". The box contains eight horizontal dashed lines for writing.

Agora pensa

Handwriting practice lines for the text "Agora pensa". The box contains eight horizontal dashed lines for writing.

1985

Cando a vida quedou a medio camiño

«Non hai nada que poidamos facer».

15.

Hai momentos nos que a ciencia, o diñeiro e o esforzo non abundan. Admitir que non podes salvar a alguén é unha das leccións máis amargas, pero tamén é onde nace o respecto máis profundo: o de acompañar a pesar da impotencia. Define que significa «acompañar» cando xa non hai solución posible. Por que aceptar que non podemos amañalo todo nos fai, en realidade, máis humanos? Utiliza un exemplo, real ou imaxinado, de alguén que decide quedar ao lado doutro ser para que no estea só no final.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1985

Cando o tobo murchou

«Quizais o cerebro se lle desprogramou por culpa miña e xa non sabe como actuar».

16.

Cando a dor non ten unha explicación lóxica, a culpa aparece como un refuxio enganoso. Vera busca na súa memoria un erro que xustifique a traxedia, porque o azar é moito máis aterrador ca os remorsos. Cuestiona esa necesidade de encontrar unha causa custe o que custe. Cres que cargar coa culpa é un acto de responsabilidade ou un castigo que nos impoñemos cando non aguantamos máis a impotencia? Na túa resposta (10–12 liñas), inclúe unha frase que empece por: «A culpa serve para...».

1986

Cando das preguntas xermolaron as primeiras respostas

«Quedábame claro que só eu podía responder esas preguntas que me alimentaban a preocupación sobre o lince ibérico».

17.

Vera deixa de esperar un manual de instrucións e decide que ela será quen encontre o camiño para salvar o lince. Ese é o momento exacto no que deixas de ser un aprendiz e empezas a ser un experto. Escribe un manifesto sobre que significa facerse cargo dunha pregunta propia cando ninguén pode darche unha resposta pechada. Por que é necesario deixar de preguntar «por que» e empezar a preguntar «como o resolvo eu»?

MANIFESTO

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1986

Cando a lectura se converteu na arma que despexou as dúbidas

«E se os lince ibéricos se están extinguindo?».

18.

Vera deixa de intuír e empeza a ler a paisaxe e os libros buscando patróns. Cando os puntos se unen, a dúbida convértese nunha verdade científica que xa non podes ignorar. Busca a lóxica de quen descobre un segredo a voces.

PROBLEMA	Define con precisión que é o que Vera cre que está pasando realmente cos lince.
INDICIOS	Que sinais viu Vera que apoian a súa teoría?
EXPLICACIÓN	Como conecta Vera eses indicios para que a súa sospeita teña sentido?
IMPLICACIÓN	Que significa iso para o futuro de Doñana e para ela mesma?

1987

Cando a dor se desfixo entre as miñas bágoas e o seu pelame

«Prométoche que acabarei con todos eles, Felisa. Prométoche que conseguirei que Doñana sexa un lugar seguro...».

19.

Vera transforma a súa tristeza nunha promesa, pero sabe que para salvar os lince non abonda con chorar: fai falta un plan. Converte unha emoción intensa que sintas nun compromiso que poidas soste de verdade. Non esaxeres. Non intentes salvar o planeta hoxe. Faino real.

• A chispa: que emoción sentes que te empurra?

.....

• O teu pacto: que vas facer ti para cambialo?

.....

• O primeiro paso: que pensas facer para empezar?

.....

• O límite: que liña non vas cruzar para logralo?

.....

«Non vou facer»

.....

1991

Cando o destino me sorriu con dozura

«Felisa converteuse na gasolina do meu motor cando me faltaban forzas para estudar e ser brillante».

20.

Ador que sente Vera deixa de ser unha carga na mochila para converterse na enerxía que a empurra a ser científica. Redefine unha ferida que vivises como un motor de cambio. Que propósito aparece cando un recordo triste se converte nunha meta? Escribe unha reflexión que termine coa frase: «Talvez isto...».

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Talvez isto...

1996

Cando o lince ibérico me fixo pelexar con unllas e dentes

«O lince ibérico vaise extinguir e só nós podemos frear esta catástrofe».

21.

Vera entende que para salvar o lince necesita aliados, non inimigos. Convencer a alguén que non cre na túa causa require paciencia e, sobre todo, mellores argumentos. Escribe un discurso para alguén que pensa que salvar o lince é unha perda de tempo ou de diñeiro. Convénceo de que perdemos todos se non actuamos agora.

«DIRÁN QUE»

A TÚA RESPOTA: PERO...

2001

Cando a vida empezaba a florecer no meu interior

«Felisa deume un propósito».

22.

Vera descobre que a súa paixón polos lincs é o que lle dá sentido á súa vida. Ás veces, parece que tes que elixir entre ser o que outros queren ou ser o que a ti che gusta pero a realidade é que podes ser as dúas cousas a un tempo. Cubre esta táboa pensando en como encaixan as túas paixóns coa túa vida real e termina coa frase: «Non teño que elixir entre...».

O que me apaixona	O que se espera de min

Non teño que elixir entre...

2005

**Cando Saliega, Garfio, Brecina, Brezo e Brisa
deron paso á esperanza**

«Estabámolo logrando».

23.

Saliega, Garfio, Brecina... nomes que xa non son só datos nun libro, senón cachorros que respiran. Vera comprende que a verdadeira vitoria non é só o nacemento dos lince, senón todo o que aprenderon e loitaron para chegar a ese día.

Ao longo desta historia viviches o éxito de Vera. Que vale máis para ti: o resultado final ou todo o esforzo que ninguén viu? Que cambiou en ti agora que tes unha proba do que soñabas é posible?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2018

Cando o lince ibérico non se extinguiu

«O lince ibérico non se vai extinguir».

24.

Vera xa non é a nena que preguntaba «por que», agora é a muller que sabe «como». A súa promesa a Felisa cumpriuse, pero o máis importante é que ela mesma cambiou no camiño. Ao final de cada gran historia, o que queda non é só o éxito senón a persoa na que te convertiches mentres loitabas por el.

Chega o teu momento. Escribe o epílogo da túa propia promesa. Pensa nese reto que te propuxeches, no exercicio 19 ou na túa vida real. Non escribas un discurso para os demais; escribe coa verdade de quen sabe o que che custou chegar ata aquí.

Que di de ti o feito de que non te rendeses?

Handwriting practice lines consisting of 15 sets of three horizontal dashed lines.

Logreino/Estouno a lograr

